

A Zempléni-hegység barlangjainak és mesterséges üregeinek denevérfaunisztikai felmérése

Bihari Zoltán

Debreceni Egyetem, Természetvédelmi Állattani és Vadgazdálkodási Tanszék, Emlősökölógiai
Kutatócsoport, H-4032 Debrecen, Böszörményi út 138.

Bevezetés

A Zempléni-hegység az Északi-középhegység legkeletibb tagja. Legmagasabb pontja a szlovák határ közvetlen közelében fekvő Nagy-Milic, mely 840,2 méter. A hegység klímájára a kettősség jellemző. A magasabban és a hegység középső részén fekvő területeken a kárpáti hatás érvényesül, míg Tokaj-hegyalja déli fekvésű lejtőin melegkedvelő növénytársulások is megfigyelhetők. A hegyvidék évi középhőmérséklete 9,1°C. A területre hulló csapadék átlagosan 650 mm. A terület éghajlata nedves kontinentális.

A terület túlnyomó részét vastag harmad- és negyedkori üledék borítja. Az alapkőzetből adódóan a Zemplénben nem találhatóak néhány méternél nagyobb barlangok. Jelenleg 11 barlang ismert, melyek azonban denevérek számára nem alkalmas búvóhelyek. Sokkal jelentősebbek a hegység területén található bányatárók, melyek között több száz méteresek is megtalálhatóak. A Zempléni-hegység peremterületein a szőlőművelésnek köszönhetően jelentős pincekultúra alakult ki. Jelentősebb bányákat Telkibánya, Sátoraljaújhely, Mád és Füzérradvány határában ismerünk. Denevérek által használt pincék leginkább Tokajban és Mikóházán vannak.

Denevérfaunisztikai szempontból a terület az 1980-as évek végétől kutatott. A vizsgálatok az épületlakó fajok felmérésére és a bányák, pincék rendszeres felmérésére koncentráltak. Az erdőkben élő denevérek felmérése csak néhány évvel később indult el.

Eredmények

Bomboly-bánya

Település: Mád (Borsod-Abaúj-Zemplén)

UTM-kód: EU23A1

Tszf.: 220 m

Leírás: A Zempléni-hegység legnagyobb járható bányája. Mád község határában, az ÉK-DNY irányban elnyúló Szilvás-völgy ÉNY-i oldalában található. Három bejárattal rendelkezik, melyek közül kettő 2,2 x 1,2 méter nagyságú. A harmadik bejárata kővel lazán be van rakva. A vágatok teljes hossza 620 m, melyek 2-3 m szélesek és 1,8 - 2m magasak. Az egyetlen terem 150 m² alapterületű és 6 m magas. A hőmérséklet a bányában 8-12 oC között váltakozik az év során. A bányában az 1950-es évek végéig földalatti műveléssel kaolint bányásztak. A külszíni bányászat tovább folyt, és csak 1978-ban fejeződött be.

A bánya felszíni területe kb. 8 ha; helyrajzi száma: Mád 065. Jelenleg Mád Község tulajdonában van. A bányát a Miskolci Bányakapitányság 1710/1994. és az ezt kiegészítő 1710/1994-1. számú határozata alapján kivonták a bányaművelés alól.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Reur	Mnat	Mdas	Mema	Mbly	Mmyo	Mbra	Mmys	Myo.sp.	Eser	Paur	Paus	Bbar	Msch
1988.04.03.	94	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1989.05.06.	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1989.11.25.	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1990.04.15.	200	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1990.05.21.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2500
1991.01.22.	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1991.02.10.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-
1991.04.05.	-	-	-	-	-	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1991.05.18.	66	-	-	-	-	2	-	32	-	-	-	-	-	-	-	31
1991.07.17.	-	-	-	-	-	-	-	200	-	-	-	-	-	-	-	-
1991.10.20.	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1992.01.19.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
1992.10.04.	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1992.10.24.	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1994.04.24.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
1996.03.06.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
1996.04.30.	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
1999.01.15.	-	-	-	-	-	-	60	-	-	-	-	-	-	-	2	-
1999.01.31.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
1999.03.12.	42	9	-	-	-	-	-	33	-	-	-	-	-	-	-	28
1999.12.18.	20	2	1	-	-	-	-	-	-	-	58	-	-	-	-	-
2000.02.04.	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
2000.05.20.	6	-	-	-	-	-	-	3000	-	-	-	-	-	-	-	50
2001.08.16.	-	-	-	-	-	-	2	4300	-	-	-	-	-	-	-	50
2001.11.30.	49	11	-	-	-	-	74	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2002.02.15.	29	13	-	-	-	-	32	-	-	-	-	-	-	1	-	35
2002.03.23.	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
2002.07.13.	21	12	-	-	-	-	34	3500	-	-	-	-	-	-	-	31
2002.09.14.	33	-	-	-	-	-	32	1600	-	-	-	-	-	-	-	454
2002.11.09.	6	4	-	-	-	-	74	-	-	-	-	-	-	-	-	21
2003.01.22.	26	8	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	1
2003.05.24.	5	1	-	-	-	-	2	3000	-	-	-	-	-	-	-	500
2004.07.24.	-	-	-	-	-	-	-	2500	-	-	-	-	-	-	-	500
2004.03.13.	10	9	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	11
2003.12.27.	14	8	-	-	-	-	16	-	-	-	-	-	-	1	-	-
2003.10.12.	11	1	-	-	-	-	16	54	-	1	-	-	-	-	-	50

Irodalmi adatok: A bánya denevérszemponitú vizsgálata 1984-ben indult meg. Az azóta eltelt időszakban 3 publikációban jelentek meg konkrét adatok a bányáról (Bihari 1990, Bihari & Gombkötő 1993, Bihari et al. 2000).

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A bánya jelenleg nem védett, de a rendkívüli természeti - elsősorban zoológiai - értékei miatt országos jelentőségű természetvédelmi területté történő nyilvánításra javasolt. Egy kft. az 1996-1997-es években arany után kutatott a bánya területén. A távlati veszélyeztető tényezőkhöz tartozik, hogy külföldi cégek az arany kitermelésben is látnak fantáziát, ami nyilván a denevérek elüldözését jelentené. A kft. által a régi bányavágatokon kitágított (középső) bejáratot befalztuk. A bánya gépjárművel történő megközelítését meg kell akadályozni. Ennek érdekében a bányához felvezető kb. 200 méteres földutat a völgy alján el kell torlaszolni 1-2 teherautónyi föld vagy kő leborításával. A bányában megtelepedő denevéreket jelen pillanatban a gyakori behatólok veszélyeztetik. A kíváncsi

helybéliiek sokszor elemlámpa nélkül, nyílt lánggal mennek be a bányába, ami a füst révén is elriasztja a denevéreket.

Fehér-táró

Település: Mád (Borsod-Abaúj-Zemplén)

Egyéb elnevezések: Király-bánya

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító:

UTM-kód: EU23A3

Tszf.: 277 m

Leírás: A Király-hegy Mád község határában, a Zempléni-hegység déli lábainál található. A bánya a hegy déli oldalában nyílik. A bányában az 1960-as évek végéig földalatti műveléssel kaolint bányásztak. A külszíni bányászat tovább folyt, és kis intenzitással jelenleg is tart. A bánya bejárata 277 m tengerszint feletti magasságban nyílik. A bánya korábban az Országos Érc- és Ásványbányák kezelésében volt, jelenleg az Zeotrade Kft. kezelésében van. A Natura Alapítvány 2003-ban felújította és megerősítette a bejáratot, 5 méter hosszan boltíves kialakítással. Két sötételő sarkantyú is be lett építve. A bánya bejárata 1,5 méter széles és 1,8 méter magas. A járat egyenes, szintben haladó 23 méteres vágat, könnyen járható. A járatba csak nagyon ritkán mennek be helyi lakosok.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Mbly	Eser	Paus	Paur
1987.11.29.	1	-	-	-	-	-
1988.11.19.	-	-	-	2	-	-
1990.02.17.	-	-	-	1	-	-
1990.04.15.	1	-	-	-	-	-
1991.01.22.	-	-	-	1	-	-
1992.01.19.	-	-	-	-	1	-
1992.09.03.	1	-	-	-	-	-
1993.11.07.	-	1	-	-	-	-
1997.09.03.	1	-	-	-	-	-
1998.10.04.	-	-	1	-	-	-
1998.10.11.	1	-	-	-	-	-
2001.05.02.	1	-	-	-	-	-
2001.08.10.	1	1	-	-	-	-
2001.09.29.	2	-	-	-	-	-
2002.02.15.	1	-	-	-	-	-
2002.03.23.	2	-	-	-	-	-
2002.07.13.	2	-	-	-	-	-
2002.09.14.	1	-	-	-	-	-
2003.01.22.	1	-	-	-	-	-
2003.05.24.	6	-	-	-	-	-
2003.10.12.	-	-	-	-	-	-
2004.07.24.	1	-	-	-	-	1

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A bánya külszíni bányagödrében alkalmi kitermelés folyik, ami jelenleg nem veszélyezteti a tárót. Azonban fenn áll a veszélye, hogy bármikor újra művelésbe vonhatják, ha a piaci igények növekednek. A bejárat megerősítését követően beomlástól már nem kell tartani, ami korábban a legnagyobb veszélyt jelentette.

Hosszú-táró

Település: Mád (Borsod-Abaúj-Zemplén)

Egyéb elnevezések: Király-bánya

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító:

UTM-kód: EU23A3

Tszf.: 280 m

Leírás: A Király-hegy Mád község határában, a Zempléni-hegység déli lábainál található. A bánya a hegy déli oldalában nyílik. A bányában az 1960-as évek végéig földalatti műveléssel kaolint bányásztak. A külszíni bányászat tovább folyt, és kis intenzitással jelenleg is tart. A bánya bejárata 280 m tengerszint feletti magasságban nyílik. A bánya korábban az Országos Érc és Ásványbányák kezelésében volt, jelenleg az Zeotrade Kft. kezelésében van. A Natura Alapítvány 2001-ben felújította és megerősítette a bejáratot, 5 méter hosszan boltíves kialakítással. Két sötételő sarkantyú is be lett építve. A bánya bejárata 1,5 méter széles és 1,8 méter magas. A járat egyenes, szintben haladó 68 méteres vágat, könnyen járható. A járatba csak nagyon ritkán mennek be helyi lakosok.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Mmyo	Mbly	Myo sp.	Mdau	Mbec	Mema	Eser	Paus	Bbar
1984.12.23.	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1985.02.12.	2	-	-	-	-	-	-	-	-	--	-
1985.02.26.	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1985.03.02.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1985.03.23.	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
1985.04.07.	7	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1985.04.21.	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1985.05.04.	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1985.07.20.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1985.10.27.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1985.12.08.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
1985.12.21.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
1986.01.20.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
1986.03.23.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
1986.04.05.	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1986.04.20.	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1986.05.03.	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1986.07.26.	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1986.10.26.	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1986.11.22.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1987.11.29.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1988.04.24.	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1988.11.06.	5	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-
1988.11.19.	4	1	-	-	-	-	-	-	2	2	-
1989.03.26.	3	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
1989.10.07.	1	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-
1989.10.14.	2	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-
1990.02.17.	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-
1990.04.15.	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1990.10.07.	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
1991.01.22.	3	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-
1991.09.14.	2	-	1	-	-	-	-	1	1	-	-
1992.01.19.	1	-	-	1	-	-	-	-	1	2	-
1992.03.29.	2	4	-	-	-	-	-	-	1	-	-
1992.09.03.	3	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-
1993.11.07.	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1995.02.04.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1

Dátum/date	Rfer	Rhip	Mmyo	Mbly	Myo sp.	Mdau	Mbec	Mema	Eser	Paus	Bbar
1997.09.03.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1998.10.04.	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-
1998.10.11.	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1999.06.15.	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
1999.06.20.	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
2000.02.04.	1	2	-	-	-	-	-	-	-	1	2
2001.03.15.	1	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-
2001.05.02.	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
2001.09.29.	5	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
2001.10.27.	4	3	-	-	-	-	-	--	-	2	-
2001.11.30.	3	4	-	-	-	-	-	-	-	1	-
2002.02.15.	5	3	-	-	-	-	-	-	-	2	1
2002.03.23.	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2002.09.14.	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2002.11.09.	7	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-
2003.01.22.	10	2	-	-	-	-	-	-	-	1	1
2004.07.24.	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2004.03.13.	2	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-
2003.12.27.	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2003.10.12.	8	4	-	1	-	-	1	-	-	-	-

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A bánya külszíni bányagödörben alkalmi kitermelés folyik, ami jelenleg nem veszélyezteti a tárot. Azonban fenn áll a veszélye, hogy bármikor újra művelésbe vonhatják, ha a piaci igények növekednek. A bejárat megerősítését követően beomlástól már nem kell tartani, ami korábban a legnagyobb veszélyt jelentette.

Olajos-táró

Település: Mád (Borsod-Abaúj-Zemplén)

Egyéb elnevezések: Király-bánya

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító:

UTM-kód: EU23A3

Tszf.: 273 m

Leírás: A Király-hegy Mád község határában, a Zempléni-hegység déli lábainál található. A bánya a hegy déli oldalában nyílik. A bányában az 1960-as évek végéig földalatti műveléssel kaolint bányásztak. A külszíni bányászat tovább folyt, és kis intenzitással jelenleg is tart. A bánya bejárata 273 m tengerszint feletti magasságban nyílik. A bánya korábban az Országos Érc és Ásványbányák kezelésében volt, jelenleg az Zeotrade Kft. kezelésében van. A Natura Alapítvány 2003-ban felújította és megerősítette a bejáratot, 5 méter hosszan boltíves kialakítással. Két sötétítő sarkantyú is be lett építve. A bánya bejárata 0,7 méter széles és 1,8 méter magas. A járat egyenes, szintben haladó 14 méteres vágat, könnyen járható. A járatba csak nagyon ritkán mennek be helyi lakosok.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Paus
1993.11.07.	-	1	-
1997.09.03.	3	1	-
1998.10.04.	-	1	1
1998.10.11.	-	1	1

<i>Dátum/date</i>	<i>Rfer</i>	<i>Rhip</i>	<i>Paus</i>
1999.06.15.	3	-	-
2001.08.10.	1	6	-
2001.09.29.	-	2	-
2002.03.23.	1	-	-
2002.07.13.	-	2	-
2003.05.24.	3	2	-
2004.07.24.	2	-	-
2003.10.12.	1	1	-

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A bánya külszíni bányagödörben alkalmi kitermelés folyik, ami jelenleg nem veszélyezteti a tárot. Azonban fenn áll a veszélye, hogy bármikor újra művelésbe vonhatják, ha a piaci igények növekednek. A bejárat megerősítését követően beomlástól már nem kell tartani, ami korábban a legnagyobb veszélyt jelentette.

Csipkés-táró

Település: Mád (Borsod-Abaúj-Zemplén)

Egyéb elnevezések: Király-bánya

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító:

UTM-kód: EU23A3

Tszf.: 300 m

Leírás: A Király-hegy Mád község határában, a Zempléni-hegység déli lábainál található. A bánya a hegy déli oldalában nyílik. A bányában az 1960-as évek végéig földalatti műveléssel kaolint bányásztak. A külszíni bányászat tovább folyt, és kis intenzitással jelenleg is tart. A bánya bejárata 300 m tengerszint feletti magasságban nyílik. A bánya korábban az Országos Érc és Ásványbányák kezelésében volt, jelenleg az Zeotrade Kft. kezelésében van. A bánya bejárata 2 méter széles és 1,7 méter magas. A járat egyenes, szintben haladó 21 méteres vágat, könnyen járható. A járatba nem mennek be helyi lakosok.

Megfigyelési adatok:

<i>Dátum/date</i>	<i>Rfer</i>	<i>Rhip</i>	<i>Paus</i>	<i>Eser</i>	<i>Mdau</i>	<i>Bbar</i>	<i>Mbec</i>
1985.04.07.	-	1	-	-	-	-	-
1985.05.27.	-	15	-	-	-	-	-
1985.06.23.	-	15	-	-	-	-	-
1985.07.07.	1	4	-	-	-	-	-
1985.07.20.	1	7	-	-	-	-	-
1985.08.11.	-	30	-	-	-	-	-
1986.04.20.	-	1	-	-	-	-	-
1986.05.03.	-	2	-	-	-	-	-
1986.05.25.	-	20	-	-	-	-	-
1986.06.10.	-	15	-	-	-	-	-
1986.07.26.	1	2	-	-	-	-	-
1986.10.26.	-	-	1	-	-	-	-
1988.04.24.	-	-	2	-	-	-	-
1988.11.19.	-	-	1	-	-	-	-
1989.03.26.	-	-	-	1	-	-	-
1989.08.01.	-	15	-	-	-	-	-
1989.10.07.	-	-	-	-	1	-	-
1989.10.14.	-	2	-	-	-	-	-

<i>Dátum/date</i>	<i>Rfer</i>	<i>Rhip</i>	<i>Paus</i>	<i>Eser</i>	<i>Mdau</i>	<i>Bbar</i>	<i>Mbec</i>
1990.02.17.	-	-	-	1	-	-	-
1990.04.15.	1	1	-	-	-	-	-
1990.10.07.	-	2	-	-	-	-	-
1991.01.22.	-	-	2	-	-	1	-
1991.09.14.	-	3	-	-	-	-	-
1992.09.03.	-	1	-	-	-	-	-
1995.02.04.	-	-	-	1	-	-	-
1997.09.03.	1	-	-	-	-	-	-
1998.10.04.	1	1	-	-	-	-	1
1998.10.11.	1	-	1	-	-	-	-
1999.06.15.	3	-	-	-	-	-	-
1999.06.20.	3	-	-	-	-	-	-
2000.02.04.	-	-	-	1	-	-	-
2001.05.02.	2	-	-	-	-	-	-
2001.08.10.	2	-	-	-	-	-	-
2001.11.30.	-	-	1	-	-	-	-
2002.07.13.	-	6	-	-	-	-	-
2002.09.14.	1	-	-	-	-	-	-
2003.05.24.	-	20	-	-	-	-	-
2004.07.24.	-	2	-	-	-	-	-

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A bánya külszíni bányagödörben alkalmi kitermelés folyik, ami jelenleg nem veszélyezteti a tárot. Azonban fenn áll a veszélye, hogy bármikor újra művelésbe vonhatják, ha a piaci igények növekednek. A bejárat omladékos, bármikor megtörténhet a beomlása, mivel a megmaradt néhány tartógerenda már elrothadt.

Pelés-táró

Település: Mád (Borsod-Abaúj-Zemplén)

Egyéb elnevezések: Király-bánya

Közhiteles barlang-nyilvántartási azonosító:

UTM-kód: EU23A3

Tszf.: 290 m

Leírás: A Király-hegy Mád község határában, a Zempléni-hegység déli lábainál található. A bánya a hegy déli oldalában nyílik. A bányában az 1960-as évek végéig földalatti műveléssel kaolint bányásztak. A külszíni bányászat tovább folyt, és kis intenzitással jelenleg is tart. A bánya bejárata 290 m tengerszint feletti magasságban nyílik. A bánya korábban az Országos Érc és Ásványbányák kezelésében volt, jelenleg az Zeotrade Kft. kezelésében van. A Natura Alapítvány 2004-ben felújította és megerősítette a bejáratot, 4 méter hosszan boltíves kialakítással. A bejáraton egy szűkítés is történt, így az jelenleg 1 méter széles, 80 cm magas. A járat egyenes, szintben haladó 18 méteres vágat, könnyen járható. A járatba csak nagyon ritkán mennek be helyi lakosok.

Megfigyelési adatok:

<i>Dátum/date</i>	<i>Rfer</i>	<i>Rhip</i>	<i>Paus</i>	<i>Eser</i>	<i>Bbar</i>
1985.04.07.	-	1	-	-	-
1985.04.21.	-	1	-	-	-
1985.07.20.	-	1	-	-	-
1985.12.08.	-	-	-	1	-
1985.12.21.	-	-	-	1	-

Dátum/date	Rfer	Rhip	Paus	Eser	Bbar
1986.01.20.	-	-	-	1	-
1986.03.09.	-	-	-	1	-
1986.03.23.	-	-	-	1	-
1986.04.05.	-	-	-	1	-
1986.04.20.	-	-	-	1	-
1988.04.24.	-	-	-	1	-
1988.11.19.	-	-	-	1	-
1989.03.26.	-	-	-	1	-
1990.01.07.	-	1	1	-	-
1990.02.17.	-	-	-	1	-
1991.01.22.	-	-	-	1	1
1992.09.03.	1	-	-	-	-
1993.11.07.	-	1	-	-	-
1998.10.04.	-	-	-	-	1
1998.10.11.	1	-	1	-	-
2000.02.04.	-	-	-	1	-
2001.08.10.	1	-	-	-	-
2002.07.13.	3	-	-	-	-
2002.09.14.	1	-	-	-	-
2003.05.24.	4	-	-	-	-
2004.07.24.	1	-	-	-	-
2003.10.12.	-	1	-	-	-

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A bánya külszíni bányagödörben alkalmi kitermelés folyik, ami jelenleg nem veszélyezteti a tárot. Azonban fenn áll a veszélye, hogy bármikor újra művelésbe vonhatják, ha a piaci igények növekednek. A bejárat megerősítését követően beomlástól már nem kell tartani, ami korábban a legnagyobb veszélyt jelentette. Korábban az őzek és vaddisznók is bejártak. Ezt akadályozza meg az egy méter magas fal felhúzása a bejáratban.

Patkós-akna

Település: Mád (Borsod-Abaúj-Zemplén)

Egyéb elnevezések: Király-bánya

UTM-kód: EU23A3

Tszf.: 290 m

Leírás: A Király-hegy Mád község határában, a Zempléni-hegység déli lábainál található. A bánya a hegy déli oldalában nyílik. A bányában az 1960-as évek végéig földalatti műveléssel kaolint bányásztak. A külszíni bányászat tovább folyt, és kis intenzitással jelenleg is tart. A bánya bejárata 290 m tengerszint feletti magasságban nyílik. A bánya korábban az Országos Érc és Ásványbányák kezelésében volt, jelenleg az Zeotrade Kft. kezelésében van. A bánya bejárata a korábbi bejárattól 7 méterre történt beszakadásban van. Függőlegesen nyílik 3 méter hosszan lefelé. Ez egy hasadékra hasonlít, melynek szélessége 0,7 méter széles és 1,2 méter magas. A járat egyenes, szintben haladó 32 méteres vágat, könnyen járható. A járatba soha nem mennek be helyi lakosok, mivel a bejárat rendkívül nehezen megtalálható. Ennek is tudható be, hogy csak 2001-ben sikerült azt felfedezni.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Mema	Mbly	Mbec	Paus	Bbar
2001.06.02.	60	-	-	-	-	-	-
2001.06.16.	9	-	1	-	-	-	-
2001.06.16.	-	-	-	-	-	-	-
2001.08.10.	10	-	-	-	-	-	-
2001.09.29.	14	-	-	-	-	-	-
2001.10.27.	5	2	-	1	-	1	-
2001.11.30.	8	-	-	-	-	2	-
2002.02.15.	19	-	-	-	-	2	1
2002.03.23.	72	-	-	-	-	-	-
2002.07.13.	200	-	-	-	-	-	-
2002.09.14.	1	-	-	-	-	-	-
2002.11.09.	72	-	-	-	-	-	-
2003.01.22.	36	-	-	-	-	1	-
2003.05.24.	200	-	50	-	-	-	-
2004.07.24.	500	-	-	-	-	-	-
2004.03.13.	43	-	-	-	-	-	-
2003.12.27.	29	-	-	-	1	-	-
2003.10.12.	27	-	-	-	-	-	-

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A bánya külszíni bányagödörben alkalmi kitermelés folyik, ami jelenleg nem veszélyezteti a tárot. Azonban fenn áll a veszélye, hogy bármikor újra művelésbe vonhatják, ha a piaci igények növekednek. A bejáratot a bebokrosodás veszélyezteti, ezért rendszeres tisztításra van szükség, ami évente egyszer történik meg.

Teréz-táró

Település: Telkibánya (Borsod-Abaúj-Zemplén)

Egyéb elnevezések: -

UTM-kód: EU27D4

Tszf.: 203 m

Leírás: A bánya Telkibánya közigazgatási területén, a Kánya-hegy dél-keleti oldalán nyílik. A valamikor aranybányászat céljából kialakított járatrendszer fő jellegzetessége, hogy rendkívül szűk, éppen egy ember kiegyenesedve történő mozgását teszi lehetővé. Néhány elágazás teszi változatossá az amúgy könnyen járható járatokat. Terem, vagy nagyobb kiszélesedő üreg nincs a bányában. Ez a morfológiai szerkezet egyben a denevérek szempontjából is lényeges, ugyanis a bányában való közlekedés csak nagy óvatossággal lehetséges, máskülönben a látogató könnyen lesodorhatja a denevéreket a falról. A bejárat első 10 méterét bányafák támasztják alá, melyek nagyon rossz állapotban vannak. Ezen a szakaszon az omlás is előfordul, a belsőbb járatok azonban jó megtartásúak. A bánya hossza kb.400 méter. Több járat is el van tömedékelve, ami elvileg kibontható lenne. A bánya belső ¼-ét 20-40 centiméteres víz borítja.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer	Rhip	Mdau	Mbly	Mmyo	Mbec
1989.03.24.	3	-	-	-	-	-
1996.01.24.	3	-	-	-	-	-
2002.09.14.	-	1	-	2	-	-
2002.09.28.	7	2	2	3	2	-
2003.01.22.	4	-	-	-	5	1
2004.03.13.	3	5	-	-	1	-

Egyéb adatok: Frank Tamás és társai 1993-ban hálózást végeztek a bánya előtt: *Bbar* (2), *Mbec* (1), *Msp.* (2), *Paur* (4), *Rfer* (8) (Bihari 2000).

Irodalmi adatok: A legkorábbi adatokat 1967-ből ismerjük. Valószínűleg Topál György gyűjtéséből származik. Később Endes Mihály végzett megfigyeléseket a bányában (Endes 1991). *Rfer*: [12+18] (Murai 1976), [3+6+2] (Bihari et al. 2000) - *Rhip*: [5+1+1+3+4+4+2] (Bihari et al. 2000) - *Mbly*: [3+9] (Murai 1976), [1+4+9] (Bihari et al. 2000) - *Bbar*: [1] (Murai 1976) - *Mmyo*: [1] (Murai 1976), [2+6+9] (Bihari et al. 2000) - *Mbec*: [1+1] (Endes 1991) - *Paur*: [1] (Murai 1976), [1] (Endes 1991) - *Paus* [1] (Murai 1976) - *Mbra* [1+1] (Endes 1991), [1+1] (Bihari et al. 2000) - *Mdas* [1] (Endes 1991) - *Mdau* [1] (Endes 1991), [1] (Bihari et al. 2000) - *Mema* [1] (Bihari et al. 2000) - *Mmys* [1] (Bihari et al. 2000)

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A bányát leginkább a bejárat beomlása veszélyezteti. Mindenképpen szükséges lenne ezért a bejárat első 10 méterét bolthajtással megerősíteni. A bányában megtelepedő denevéreket elsősorban a fokozott mértékű turizmus veszélyezteti. A felfestett túraútvonal jelenleg a hátizsákos turistákat egyenesen a bejáratához vezet. A kíváncsi turisták sokszor elemlámpa nélkül, nyílt lánggal mennek be a bányába, ami a füst révén is elriasztja a denevéreket. Szükséges lenne a túraútvonalat más irányba elvinni, a bejáratot pedig célszerű lenne denevércapával felszerelni. A távlati veszélyeztető tényezőkhöz tartozik, hogy külföldi cégek az arany kitermelésében is látnak fantáziát, ami nyilván nem csak a felszín alatt, hanem a felszínen is a denevérek elüldözését jelentené.

Korábban a helyi önkormányzat terveiben szerepelt a bánya idegenforgalmi bemutató helylyé történő átalakítása. A jövőben ennek a tervnek a felmelegítésével is számolni kell.

Mindenképpen javasolt nem csak a bánya, hanem a felszín védetté nyilvánítása is, és a Zemplén Tájvédelmi Körzethez való csatolása.

Gyermek Szociális Otthon pincéje

Település: Tokaj (Borsod-Abaúj-Zemplén)

Területi szűkítés: út

Egyéb elnevezések: -

UTM-kód: EU33B2

Tszf.:

Leírás: A B.-A.-Z. Megyei Önkormányzat tulajdonában álló épület udvarán nyílik a pince bejárata. Belülről faragott kővel borított, boltíves pincejárata van. Az ajtó felett 20x20 cm-es nyíláson tudnak a denevérek közlekedni. A pincének egy szellőző nyílása van. A pince hossza 25méter, a járatok 5 méter szélesek, 2 méter magasak. A pince helyiségeit minimális emberi zavarás éri.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rfer
1996.05.17.*	5
2001.06.16.	4

* A megfigyelt denevérek közt egy gyűrűs példány is volt.

Egyéb adatok:-

Irodalmi adatok: Rfer (Bihari et al. 2000)

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A pincét jelenleg nem használják. Bizonyos, hogy mindössze addig élhetnek itt a denevérek zavartalanul, amíg nem hasznosítják ismételten a pincét.

Bomboly-bánya, alsó táró

Település: Mád (Borsod-Abaúj-Zemplén)

UTM-kód: EU23A1

Tszf.: 187 m

Leírás: A Zempléni-hegység egyik legnagyobb bányavágata. Mád község határában, az ÉK-DNY irányban elnyúló Szilvás-völgy északnyugati oldalában található. Egy bejáratral rendelkezett korábban, amit azonban egy teherautónyi kővel elzártak. A vágatok teljes hossza több 100 m melyek 2 m szélesek és 1,8m magasak. A hőmérséklet a bányában 8-12 oC között változik az év során. A bányában az 1950-es évek végéig földalatti műveléssel kaolint bányásztak. A külszíni bányászat tovább folyt, és csak 1978-ban fejeződött be. Jelenleg a Mádi Önkormányzat tulajdonában van.

Egy kft. az 1996-1997-es években arany után kutatott a bánya területén.

Ekkor a korábban beomlott bejáratot kinyitották. Mivel a bánya alkalmas volt denevérek megtelepedésére, megindult a betelepülés. 2002-ben azonban a bányabejáratot betömedékelték, vélhetően számos denevér pusztulását is okozva ezáltal. A bejáratot valaki illegálisan 2005-ben ismét kinyitotta.

Megfigyelési adatok: -

Irodalmi adatok: -

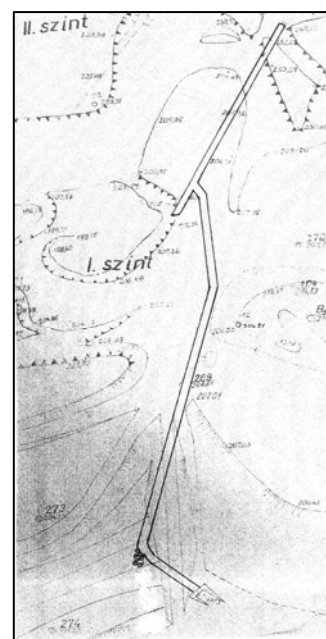
Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A bánya jelenleg ismét bejárható, de nem lehet tudni, hogy mikor zárják le ismételten. Sajatosságai miatt az egyik legjobb élőhely lenne a Zemplénben. Mindenekelőtt ezért a bányabejárat újbóli legális megnyitása lenne az elsődleges teendő. Ez minimális költséggel megoldható lenne. A távlati veszélyeztető tényezőkhöz tartozik, hogy külföldi cégek az arany kitermelésben is látnak fantáziát, ami nyilván a denevérek elüldözését jelentené.

Hangácsi pince

Település: Mezőzombor (Borsod-Abaúj-Zemplén)

UTM-kód: EU23A4

Tszf.: 180 m

Leírás: A pince a 37-es út mentén, a Sárga-borház fogadótól egy kilométerre, Bodrogkeresztúr irányában található meg. Korábban egy romos épület belsejéből nyílt. A pince bejárata 2 méter széles, 2 méter magas, boltíves lejáró volt. A pince 3 méterrel a föld alatt helyezkedik el. Hossza 15 méter, azonban a vége beomlott. 2000-ben az épületet lebontották, a pince bejáratot ajtóval látták el. Így ma gyakorlatilag nem denevér-élőhely.

Megfigyelési adatok:-

Egyéb adatok: 1997-98 telén folyamatosan egy közönséges denevér (*Mmyo*) tartózkodott bent.

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A legfontosabb intézkedés lenne, a bejáratú ajtóra berepülőnyílást készíteni.

Tomcsányi-kastély pincéje

Település: Vásárosnamény (Szabolcs-Szatmár-Bereg)

UTM-kód: EU93D4

Tszf.: ?

Leírás: A kastély a város belterületén van. A pince a kastély alatt található. Annak egyik szellőzőkürtőjében volt denevér.

Megfigyelési adatok:

<i>Dátum/date</i>	<i>Rfer</i>
1993.06.22	1

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: -

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A pince renoválása során ajtót helyezhetnek fel.

Irodalom

- Bihari, Z. 1990. A nagy patkósorrú denevér (*R. ferrumequinum*) és a hosszúszárnyú denevér (*Miniopterus schreibersi*) vándorlásának vizsgálata a Zempléni-hegységben. *Calandrella*, 4(2): 22-27.
- Bihari, Z. & Gombkötő, P. 1993. Az Északi-középhegység denevérfaunisztikai felmérése. *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis*, 18: 163-189.
- Bihari, Z., Petrovics, Z. & Szentgyörgyi, P. 2000. A Zempléni-hegység emlősfauája (Mammalia). *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis*, 24: 361-403.
- Endes, M. 1991. A Tokaj-Zempléni-hegyvidék emlősfauájáról. *Calandrella*, 5(2):40-55.
- Murai, É. 1976. Cestodes of Bats in Hungary. *Parasit. Hung.*, 9: 41-62.